

Innspill KPA – som bør tas inn i planprogrammet:

	Mattilsynet	Kommentar fra admin.
1	Side 5 i planprogrammet: Vise til drikkevannsforskriften og til Nasjonale mål for vann og helse (FNs bærekraftsmål nr 6).	Dette er tatt inn i planprogrammet.
2	Nærhet til vann- og avløpsmuligheter bør vurderes ifm hyttebygging.	Dette vil være et av punktene som vil vektlegges ved behandling av innspill.
3	Hensynssoner i langsiktig arealstrategi: også fokus på drikkevann og drikkevannskilder.	Noe usikker på om dette skal være en del av langsiktig arealstrategi? Det er et relevant tema for revideringen av planen, og et tema som må hensyntas i vurderingen av nye innspill. Men noe usikkert om dette skal inn under langsiktig arealstrategi.
4	Ta inn/videreføre hensynssoner for drikkevannskilder. Beskytte også kjente grunnvannressurser eller egnede overflatevannskilder som i dag ikke anvendes til uttak av drikkevann.	Hensynssone for drikkevann og grunnvannressurser er aktuelle tema for revidering av planen.
5	Ved vurdering av nye hytteområder bør det tas inn en vurdering om disse er i konflikt med drikkevannshensyn.	Dette er tatt inn som punkt i skjema for konsekvensutredninger.
6	KPA må samordnes med Hovedplan for VA	Notert i planprogrammet
7	I KU må det vurderes om nye områder kan knyttes til eksisterende vannforsyningssystemer i nærheten eller evt nytt fellesanlegg.	Notert i skjema for KU
8	KU – vurdering og beskrivelse av tilgangen til helsemessig trygt og nok drikkevann og avløp – etter pbl § 4-2.	Drikkevann er tema i KU

	Sametinget	Kommentar fra admin.
1	Viser til «Veileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan- og bygningsloven»	Tas til orientering
2	Viser til endringen av Sameloven kap. 4, som tredde i kraft juli 2021. Kommunen har konsultasjonsplikt overfor representanter for berørte samiske interesser (§4-4). «Veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser».	Representanter for berørte samiske interesser vil bli invitert på separate møter i forbindelse med revideringen av KPA. De har også fått

		planprogram tilsendt på høring. Essand reinbeitedistrikt har gitt uttalelse til planprogrammet.
3	Sametinget anmoder kommunen om å få fram tradisjonell samisk kunnskap om bruk av områder gjennom planprosessen, og å tillegge denne kunnskapen vekt på lik linje med forskningsbasert kunnskap i det videre arbeidet.	Tas til orientering
4	Minner om at det er registrert automatisk fredede samiske kulturminner i kommunen. Registreringene er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner. Alle samiske kulturminner fra før 1918 er automatisk freda.	Tas til orientering. Alle reguleringsplaner og dispensasjoner blir tilsendt Sametinget for høringsuttalelser. Dersom Sametinget krever utredninger mtp kulturminner vil de kunne kreve det gjennom høringen. Utover dette er kulturminner alltid noe som sjekkes ifm planer og enkeltsaker.
5	Samisk reindrift er tilstede i kommunen. Ber om at kommunen tidlig oppretter kontakt med reindriften om arealdisponeringer som kan påvirke reindriftens arealbruk. Dette er særdeles viktig for å få en kjennskap og forståelse for reindriftens bruk av områdene, slik at man kan ta hensyn til det i kommuneplanarbeidet.	Se kommentar til punkt 2.
6	Kommuneplanens arealdel og kommunens planlegging må sikre reindriften det nødvendige arealvernet for å kunne drive.	I gjeldende KPA er det sikret ekstra hensyn til reinbeitedistriktene gjennom hensynssoner. Hensynssonen er planlagt videreført i ny plan.

	Saanti sijte/Essand reinbeitedistrikt	Kommentar fra admin.
1	Viser til konsultasjonsplikten i Sameloven, og ber Selbu kommune kalle oss inn til et møte i oppstartsfasen av arbeidet med kommuneplanens arealdel.	Viser til veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser side 9: <i>Til forskjell fra høring, er formålet med konsultasjoner å oppnå enighet om det foreslåtte tiltaket, forskriften e.l. Dette innebærer blant annet at det må være en reell dialog mellom partene gjennom utveksling av synspunkter og deling av nødvendig informasjon, se punkt 3.11. Det er videre en forutsetning at samiske interesser kommer tidlig inn i prosessene, og at det ikke</i>

		<i>gjøres realitetsbeslutninger før konsultasjonene tar til.</i>
2	Saanti sijte var ikke med på meklingen ifm KPA 2014-2024, kun reindriftsavdelingen hos Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) var med. I meklingen må reindriften egne representanter delta.	Viser til veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser side 3: <i>Formålet med konsultasjonene er å sikre at berørte samiske interesser kommer tidlig inn i prosessene, og at de har en mulighet til å påvirke beslutningene. Begge parter skal gå inn i prosessene med mål om å komme til enighet, men det er fortsatt myndighetene som skal ta den endelige avgjørelsen. Lovfestingen av konsultasjonsplikten endrer heller ikke på det kommunale selvstyret.</i> På bakgrunn av dette er det noe usikkert om reindriften skal delta i mekling ifm KPA sammen med Statsforvalteren.
3	Kommunens tidligere politikk med å sette et maks antall fritidsboliger i definerte områder har medført en «først til mølla»-effekt. Kommunen bør håndtere dette annerledes.	I planprogrammet er det foreslått å løse dette med å sikre maks enheter per innspill.
4	Under hensikt med revidering av planen (side 3) vises det til at man «gjennom å revidere KPA for Selbu ønsker å sikre en god, hensiktsmessig og langsiktig arealbruk – og utvikling, En arealbruk som sikrer at kommunen i større grad kan oppnå de framtidsvisjonene som er sikret i kommuneplanens samfunnsdel fra 2018 for Selbu og fram til 2030. Disse visjonene skal sikre Selbus befolkning og ulike næringssektorer en positiv utvikling». Vi finner det merkelig at Selbu kommune har vedtatt en samfunnsdel som ikke omtaler samisk reindrift. Vi viser til Selbudommen som stadfester våre rettigheter i kommunen.	Samfunnsdelen skal ikke revideres. Selbu kommune forholder seg til «Selbudommen».
5	I forslag til regional arealplan har Trøndelag fylkeskommune som målsetting at arealene til samisk reindrift skal være sikret innen 2030. Det framkommer ikke av planprogrammet hvilken strategi Selbu kommune har for å sikre og ta hensyn til den samiske reindriften. Dette må innarbeides i planprogrammet og i kommuneplanens samfunnsdel.	I langsiktig arealstrategi i planprogrammet står det at hensynssone reindrift skal videreføres fra gjeldende KPA. Kommuneplanens samfunnsdel skal ikke revideres i inneværende kommunestyreperiode, dette ble vedtatt i planstrategi fra 2020. Regional plan for arealbruk Trøndelag er ikke vedtatt.

6	Viser til planprogrammet der det står at revideringen av KPA skal hensynta viktige landbruk-, natur- og friluftsinnteresser. Her må også reindriftsinnteresser skrives inn i dokumentet.	Dette er tatt inn i planprogrammet.
7	Det legges til grunn i planprogrammet at det skal sikre ønskelig vekst i kommunen, dette uten å sette det i forhold til bruk av arealer på en lite bærekraftig måte. Slik premissene for vekst framgår av denne planen er det tuftet på å ødelegge natur og omdanne arealer.	I kapittel for hensikt med revidering av planen, planprogram side 3-4, er det skrevet at KPA skal sikre positiv utvikling i tråd med kommuneplanens samfunnsdels visjoner, samtidig som at revideringen av KPA skal hensynta viktige landbruk-, natur-, friluftsinnteresser.
8	Saanti sijte ønsker ikke mer hytteutbygging. De siste tiårene har det vært et stort trykk med nedbygging av våre beiteområder i alle kommunene som berører vår sijte. Summen av negative effekter av dette er stor. Denne utviklingen har nå gått så langt, og påvirker oss så negativt at vi vil kreve erstatning for tapte beitearealer og ulempes erstatning for arealer som blir påvirket av fritidsboligutbygging.	Selbu kommune er en attraktiv hyttekommune, og dette vil være realiteten i mange år framover. Ny KPA skal i større grad sørge for å samle områdene som er avsatt til fritidsbebyggelse for å minimere inngrep utenfor satsingsområdene. Eventuelle erstatninger er privatrettslige tema. Kommunen håper at reinbeitedistriktet ser og vektlegger at kommunen prøver å samle områdene for hyttebygging – noe som vil minimere bygging i områder med reindriftsinnteresser.
9	Angående føringer for nasjonale retningslinjer og lover: Her må det settes inn et punkt «Føringer i forhold til den samiske reindriften».	Det er flere punkter under kapittel «føringer for ny KPA» som sikrer reindriftsinnteressene.
10	I den langsiktige arealstrategien må samisk reindrift innarbeides.	Hensynet til reindriften er allerede innarbeidet i den langsiktige arealstrategien – hensynssone reindrift skal videreføres fra gjeldende KPA.
11	Det må gjøres en helhetlig kartlegging av omfanget og konsekvensene av fritidsboliger i Selbu, særlig med tanke på samisk reindrift. Vi støtter kommunen i å være restriktive til å ta hull på nye områder, samtidig er det mange områder som har nådd et metningspunkt i forhold til antall hytter, og at fortetting heller ikke er ønskelig.	Dette er en del av arbeidet som skal gjøres ifm revideringen. Det skal utarbeides et arealregnskap som viser denne oversikten.
12	Positivt at kommunen tar grep for at arealer som er avsatt til fritidsboligformål og ikke er detaljregulert til tilbakeført til	Tas til orientering.

	LNFR-formål, det samme gjelder sirklene som er avsatt til fritidsbebyggelse.	
13	Saanti sijte ønsker at det i møte blir gjort rede for gamle arealer som kan bebygges direkte ut fra formål i KPA, og hvor det ligger ferdigregulerte tomter i dag. Arealer som ligger langt unna infrastruktur må i utgangspunktet ikke være aktuelle for fritidsboligbebyggelse.	Dette skal bli tema i møte med reindriften. Nærhet til eksisterende infrastruktur er et tema som skal vurderes ifm nye innspill, og eksisterende områder.
14	Konsekvensutredning – Saanti sijte mener at det må gjøres en samlet konsekvensutredning for utbygging av fritidsboliger i reinbeiteområder. Denne konsekvensutredningen må ha fokus på samlede/kumulative effekter og konsekvenser for samisk reindrift.	I forbindelse med revideringen av KPA vil det vurderes å utarbeide en egen KU for reindrift. Denne vurderingen vil bli gjort når omfanget av innspill av nye fritidsboligområder blir klarlagt. Det vil bli vurdert om KU som ble utarbeidet med gjeldende KPA er tilstrekkelig for ny KPA.
15	Innspillveileder – punktet «unngå konflikt med registrerte beiteområder» er ikke dekkende, da hele området er reinbeite til ulike perioder. Vi vil igjen vise til Selbudommen. Ulike områder brukes til ulike tider og det er forskjell mellom årene, slik er reindriften.	Det vises til punkt under fritidsbebyggelse side 3 i innspillveilederen. Veilederen endres ikke.
16	Det må ikke legges opp til bygging av fritidsboliger i hensynssonen for reindrift. Selbu kommune har tidligere ikke tatt hensyn til dette og også tillatt bygging høyt til fjells.	De arealene som godkjennes til fritidsbebyggelse innenfor hensynssone reindrift kan reguleres i tråd med KPA. I gjeldende KPA har disse områdene egne bestemmelser som begrenser størrelser på hytter osv.
17	Saanti sijte mener at hensynssonen for reindrift er områder som er viktig å beholde som de er i dag. Dette samsvarer med Trøndelag fylkeskommunes forslag til regional arealplan for arealene for reindrift skal sikres innen 2030.	I planprogrammet er det skrevet at det er ønskelig å videreføre hensynssonen fra gjeldende KPA.
18	Saanti sijte ber om et møte når det gjelder det store antall ledige regulerte hyttetomter og det store antallet hyttetomter som kan bebygges direkte ut fra formål i KPA, der kommunen redegjør for dette. Dette må avholdes før det avholdes konsultasjonsmøte i oppstarten av arbeidet med KPA.	Selbu kommune vil invitere til møte.

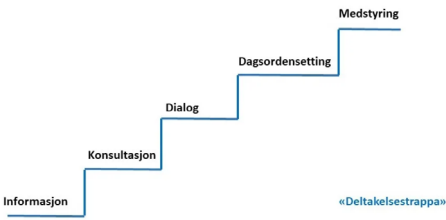
	Direktoratet for mineralforvaltning (DMF)	Kommentar fra admin.
1	Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse. Regional og kommunal arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til	Tas til orientering.

	mineralforekomster som kan være aktuelle for fremtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas.	
2	Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig.	Dette er tatt inn på side 11 i planprogrammet.
3	DMF registrerer at råstoffutvinning inngår blant utvalgte tema som skal prioriteres i arbeidet med rullering av KPA og at det planlegges arealregnskap for råstoffutvinning. Vi mener at dette danner et godt grunnlag for at kommunen skal gjøre gode vurderinger som sikrer helhetlig og langsiktig forvaltning av byggeråstoff.	Tas til orientering.
4	Aktuelle tema som bør vurderes i denne sammenheng er hvor kommunen henter byggeråstoff i dag og om kommunen har tilgang på nødvendige mineralske ressurser for realisering av planlagt utvikling og utbygging. I denne sammenheng viser vi til oversikt over produksjon og forbruk av byggeråstoff i Selbu i Ressursregnskap for byggeråstoff i Trøndelag 2018 .	Dette er tatt inn i planprogrammet side 11
5	God planlegging og synliggjøring av mineralressurser, på kommunalt og regionalt nivå, bidrar også til å gi mineralnæringen forutsigbare rammebetingelser på kort og lang tid.	Tas til orientering.
6	Anbefalinger angående formål og bestemmelser i revidert KPA. Se uttalelse.	Tema for planforslag, ikke planprogram.
7	Konsekvensutredning – Dersom registrerte forekomstområder med mineralressurser berøres, er det en forutsetning at mineralressurser inngår som tema i konsekvensutredningen for å kunne identifisere vesentlige virkninger på viktige mineralressurser som følge av forslag til ny arealbruk.	Mineralressurser er et tema i KU-skjema som skal fylles ut for hvert innspill.
8	Konsekvensutredning – Alle nye områder som kommer i nærheten av eller i berøring med registrerte mineralske forekomster eller masseuttak, bør vurderes om de båndlegger tilgang til ressurser i dag og i framtida. Kommunen bør også vurdere om det finnes relevante avbøtende tiltak dersom kommunen anbefaler ny båndlegging.	Mineralressurser er et tema i tabell for KU, som skal vurderes for hvert innspill.
9	Minner om at datagrunnlaget fra NGU skal legges til grunn for utredning ved alle forslag til ny arealdisponering på lik linje med øvrige naturressurser.	Tas til orientering.
10	På et generelt grunnlag anbefaler DMF at det blir lagt opp til kortest mulige distanser for transport av byggeråstoff. Dette er i tråd med de nasjonale forventningene og er gunstig mtp. klima-, økonomi- og trafikksikkerhetshensyn.	Dette vil være tema som blir vektlagt ved innspill om masseuttak.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)		Kommentar fra admin.
1	Energi	Infrastruktur, inkludert strøm, er tema i KU som skal omtales for hvert innspill.

	Det er viktig at arealplanleggingen tar tilstrekkelig hensyn til eksisterende anlegg for overføring og produksjon av elektrisk energi.	
2	Kommentarer til båndlegging og bestemmelser i plankart.	Tema for planforslag, ikke for planprogram.
3	Klimaendringer Viser til rapporter og andre dokumenter som omhandler klimatilpasning. De aller fleste rapportene viser at vi må forvente et økt og endret flommønster med flere regnflommer sent på høsten og vinteren, samt økende skredfare.	Klima og klimaendringer er et tema i KU som skal omtales for hvert innspill.
4	Regjeringen forventer i De statlige planretningslinjene for klima og energiplanlegging og klimatilpasning (2018) at kommunene legger de høye utslippsalternativene fra nasjonale klimautredninger til grunn for sin arealplanlegging. Klimatilpasning skal være en viktig premiss for kommunenes planlegging etter plan- og bygningsloven. Vi forventer derfor at kommuneplanen benyttes som et sentralt redskap for å unngå og bygge seg inn i klima- og naturfareproblemer.	Klima- og naturfarer er tema i KU som skal omtales for hvert innspill.
5	Ny kunnskap om klimaendringer og naturfare må også innebære en vurdering av hvorvidt også eksisterende byggeområder innehar nødvendig klimarobusthet.	Det skal ses nærmere på helhetlig ROS for Selbu. Dette er også temaer som vurderes ved endring av planer og nye reguleringsplaner
6	Anbefaler å ta aktsomhetskart for skredfare inn i plankartet med aktsomhetssone	Tema for planforslag, ikke for planprogrammet.
7	Vi forutsetter at en i forbindelse med ROS-analysen i kommuneplanen som minimum vurderer potensielle fareområder for nye, planlagte byggeområder. Dersom tiltaket ikke oppfyller kravene, må det gjennomføres risikoreduserende/avbøtende tiltak.	Eventuelle naturfarer vil bli vurdert ifm hvert innspill. Avbøtende tiltak er også et tema for KU.
8	Det er viktig med tilstrekkelig bred byggegrense mot vassdrag. Dette vil oftest bidra til å unngå skadeflom. Ved planlegging og bygging i nærheten av vassdrag må forholdet til flomfare uansett vurderes nærmere som del av ROS-analysen til planforslaget for å kunne oppfylle kravene om sikker byggegrunn mot naturfare. I forbindelse med ROS-analysen til kommuneplanen bør forholdet til potensielle flomutsatte områder for ny bebyggelse som minimum vurderes.	Tema for planforslag, ikke for planprogram. Avstand til vassdrag i kommunen vil bli vurdert. Gjeldende KPA sikrer også dette. Flomutsatte områder og forholdet til flomfare vil være tema som blir vurdert for hvert innspill.
9	Overvannshåndtering Vi forventer at kommunen har et spesielt fokus på denne problematikken når det fremmes arealplaner som innebærer ny utbygging og fortetting med mange harde flater. En vurdering av hvordan overvannet skal håndteres for å unngå skader, herunder areal for flomveger, må derfor være en naturlig del av planleggingen. Det er viktig å se håndteringen av overvannet i sammenheng med nedbørsfeltet som helhet og ikke minst arealbruken utenfor selve planområdet som vil	Overvannshåndtering er tema i KU og skal vurderes for hvert innspill. Overvannshåndtering er også tema for planforslag og nye bestemmelser.

	kunne påvirke arealbruken innenfor området. Se uttalelse side 3.	
10	Allmenne interesser i vassdrag Ivaretagelse av kantsoner mot vaffdrag, jf. pbl § 1-8. I tillegg ble det i 2019 tatt inn en passus om vassdragets kapasitet for å gjøre kommunene oppmerksomme på forholdet til flomfare. Minimum byggegrense på 30 meter langs vassdrag i tråd med NVEs retningslinje 2/2011 Flaum og skredfare i arealplanar. Store og viktige vassdrag bør ha byggegrense på minimum 50 meter. Verna vassdrag kan ha hensynssone H560.	Tema for planforslag, ikke for planprogram.
11	Kantvegetasjon – anbefaling om bestemmelse, se uttalelse	Tema for planforslag, ikke for planprogram.
12	Bekkelukking – NVE fraråder generelt lukking av vassdrag. Anbefaler bestemmelse om forbud.	Tema for planforslag, ikke for planprogram.
13	Ravinedaler – Er en truet naturtype, noe som i stor grad skyldes deponering, bakkeplanering, hogst, utbygging og andre terrengendringer.	Tema for planforslag, ikke for planprogram.
14	Tipser om arbeid som er gjort i kommunedelplanene for Skogn sentrum og Åsen i Levanger.	Tas til orientering.

	Trøndelag fylkeskommune	Kommentar fra admin.
1	En planmessig avsetting av områder for spredt bebyggelse kan redusere potensialet for konflikt og stimulere til positiv utvikling i et område. Ved rullering av kommuneplan bør kommunen vurdere og ta stilling til bruken av spredt bebyggelse i LNFR-områder. Fylkeskommunen oppfordrer Selbu kommune til å gjøre grundige vurderinger av hvilke områder som vil være best egnet for spredt boligbebyggelse, og at bebyggelsens omfang, lokalisering og formål vurderes nøye fra område til område og defineres med klare bestemmelser i planen. Vi oppfordrer også til at det settes bestemmelser i planen som regulerer hvor mange boenheter som kan tillates innenfor hvert spredt-område.	Som nevnt i planprogrammet ønsker kommunen at revidert KPA skal åpne for spredt boligbygging via dispensasjon og i tråd med lokaliseringskriterier som sikres i bestemmelsene til ny KPA. Kommunen fått signaler om at dette er en ok måte å løse tematikken på fra Statsforvalteren.
2	Folkehelse Betydningen av medvirkning og innbyggerinvolvering i planarbeidet er viet god plass, men vi tenker at detaljeringsgraden på typen medvirkning kan tydeliggjøres i planprogrammet – som ved å beskrive mulige metodiske tilnærminger til ulike målgrupper. Minner om at informasjon og høringer er nederste trinn i den såkalte «medvirkningstrappa», og sannsynligvis ikke det	Medvirkningstrappa: <pre> graph TD A[Informasjon] --> B[Konsultasjon] B --> C[Dialog] C --> D[Dagsordensetting] D --> E[Medstyring] </pre> «Deltakelsestrappa»

	som gir noen reell innflytelse. Medvirkningen bør være representativ, som andre demokratiske ordninger. Det må gjøres en ekstra innsats for de som sjelden blir hørt slik at de får medvirke i arbeidet med å gjøre stedet de bor på til et godt sted å bo og leve i. Alt fra barnehage og skole til pensjonistgruppa og kafehjørnet på lokalbutikken. Særlig barn og unge trenger sine arenaer for å komme med innspill. Program for folkehelsearbeid i Trøndelag barn og unge, med flere ulike medvirkningsprosesser som en kan dra nytte av også i arbeidet med arealplanen. Vi anbefaler derfor god bruk av folkehelsegruppa for å ivareta medvirkningsaspektet for alle aldersgrupper i lokalsamfunnet.	Det planlegges å holde informasjonsmøter angående revideringen av KPA, med to kvelder i slutten av november. Folkehelsegruppa skal se nærmere på involveringen av barn og unge. Samt andre befolkningsgrupper som bør involveres.
3	Arealstrategi for bolig Spredt bosettingsstruktur byr på utfordringer som eksempelvis mer biltransport og større arealbruk per innbygger. Det gir med stor sannsynlighet økte kostnader for kommunale tjenester som bygging og vedlikehold av veg, vann og avløp, renovasjon, hjemmehjelp og omsorgstjenester, skoleskyss med flere. «Bygdefortetting» virker derfor fornuftig – også for folkehelsa. Hvor boligen ligger har betydning for mulighetene for sosialt fellesskap, tjenester, butikker, tilgang til naturopplevelser og kollektivmuligheter. Erfaring viser at en strategisk lokal «sentrumssatsing» på bygda motvirker sosial isolasjon og ensomhet blant eldre som tidligere bodde langt fra tettsteder. Universell utforming bør nevnes tydeligere i planprogrammet, som en grunnleggende forutsetning i arealplanleggingen.	Selbu er en distriktskommune der det alltid vil bli boende – og bosette seg nye – utenfor sentrum. Selv om sentrum og de større grendene i kommunen fortettes eller utvides, vil det alltid være noen som ikke ønsker å bo på disse stedene. Ny KPA skal også sikre at dette er mulig i neste planperiode. Universell utforming er sikret i plan- og bygningsloven, som er listet opp på side 5 i planprogrammet. Dette er også et tema for planforslag, ikke i like stor grad for planprogrammet.
4	Friluftsliv Trøndelag fylkeskommune er regional friluftsmyndighet, og vil minne om at det er press på arealene også i Selbu, både fra nye vindmølleparker, hytte- og veibygging. Inngrepsfrie områder reduseres. For å sikre verdifulle friluftsområder, og planlegge nye, er det nødvendig for å ha kunnskap om hvor de ligger. Det er derfor igangsatt et arbeid med å kartlegge og verdsette friluftsområdene i kommunene i Trøndelag. Temakartene vil være et godt grunnlag for å unngå nedbygging av	Temakart fra prosjekt for friluftslivets ferdselsårer vil bli lagt til grunn ved vurderingen av nye innspill. Selbu kommune er i startfasen av prosjektet. Alle frivillige lag og organisasjoner i Selbu er tilsendt e-post om revideringen av KPA. Kartlegging av friluftsområder i Selbu fra 2014 – denne mangler vinterfriluftsliv

	viktige friluftsområder, og for å planlegge nye. Se Prosjekt for friluftslivets ferdselsårer. Frivillige organisasjoner er sentrale bidragsytere når det gjelder tilrettelegging for ulike friluftslivsaktiviteter. Det er derfor viktig at kommunene som arealplanmyndighet har tidlig og tett dialog med relevante friluftslivsaktører og lokale lag og foreninger for å i fellesskap sikre god forvaltning av naturgrunnlaget for friluftslivet.	
5	Vi minner om Selbu kommunes ansvar for de nasjonale pilegrimsledene. Det kan se ut som det planlegges nye næringsareal ved Granby, noe som vil kunne få negative konsekvenser for pilegrimsvandrerene.	Dette er tema for reguleringen av Granby næringsareal. Dersom pilegrimsleden skal sikres i plankart for ny KPA er dette et tema for planforslag, ikke for planprogrammet.
6	Fra 2015 ble det mulig for kommunene å opprette snøscooterløyper for fornøyleskjøring. Selbu kommune har gjennom flere runder utvidet det kommunale snøscooterløypenettet for fornøyleskjøring. Friluftslivet risikerer å bli skadelidende når snøscooterløyper er etablert. Det er et viktig nasjonalt mål om å skjerme natur- og friluftslivsinteresser mot unødvendig støy og andre belastninger ved motorisert ferdsel. Kommunene bør holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøscooterløyper. Vi støtter derfor initiativet fra Selbu kommune om å revidere oversikten over kartlagte og verdsatte friluftslivsområder, - med særlig vekt på vinterfriluftslivet.	Godkjente snøscooterløyper for rekreasjonskjøring skal tas inn i plankartet for revidert KPA. På grunn av at disse løypene ofte endres vil det vurderes nærmere hvordan dette skal løses.
7	Kulturminner nyere tid På lik linje med naturverdier bør alle bevaringsverdige kulturmiljøer konkret avklares som et mål i planprogrammet. Dette vil gjelde identifisering og verdisetting av prioriterte historiske områder og steder som et grunnlag for arealer som behøver særlig vern. Kulturminneplanens om kommunen er i gang med å utarbeide bør bli et aktivt kunnskapsgrunnlag og verktøy til å fremme de mest verdifulle kulturmiljøene i Selbu. Regional plan for kulturmiljø i Trøndelag 2022-2030 har utpekt to viktige historiske regionale miljøer i Selbu kommune. Hensynssone bevaring kulturmiljø bør bli et tema allerede i planprogrammet.	Kulturminner og kulturmiljø er tema som skal vurderes for hvert innspill i KU. Kulturminneplanen er listet opp som en plan som skal ligge til grunn for den videre prosessen med ny KPA. Hensynssone bevaring er tema for planforslag, ikke for planprogrammet.

8	Kulturminner eldre tid Ifølge retningslinjer fra Miljøverndepartementet bør kulturminner og kulturmiljøer brukes og forvaltes slik at verdiene i dem bevares og aktiveres som et bidrag til en bærekraftig utvikling. Dette innebærer at kulturminnene og –miljøene skal gi premissene for bruk av arealer og ulike utbyggingstiltak. Vi vil oppfordre til at det innarbeides som fast rutine at et digitalt sektorkart for kulturminner legges til grunn ved all planlegging. Trøndelag fylkeskommune presiserer at det ved denne uttalelsen ikke gis samtykke til arealbruken. Dette gjør at de enkelte reguleringsplaner må sendes fylkeskommunen som høringsinstans for behandling og uttalelse.	Sektorkart for kulturminner benyttes i alle plansaker og enkeltsaker for å vurdere om tiltak berører registrerte kulturminner. Disse sakene oversendes også til Trøndelag fylkeskommune og Sametinget for vurdering av dette temaet.
9	Fylkeskommunen som vegeier Ved planlegging av nye områder til støyfølsom bruk må støy legges som et premiss. Ny bebyggelse bør etableres slik at det blir god bo- og brukskvalitet for beboerne. Det samme gjelder for etablering av støyvirksom aktivitet som for eksempel næringsområder. Vi gjør i denne sammenheng kommunen oppmerksom på ny versjon av retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442:2021) trådte i kraft 11.juni 2021.10.19.	Støy er tema som skal vurderes for hvert innspill i KU. Støy er også et tema som ivaretas i reguleringsplaner. T-1442:2021 er tatt inn i planprogrammet side 5
10	Vi minner om Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP), som må legges til grunn ved utarbeiding av kommuneplan, og lokalisering av nye områder for boligbebyggelse. Målet må være å i størst mulig grad fortette i områder med gang/sykkelaavstand til skole og andre sentrumsfunksjoner. Nye boligområder må sees i sammenheng med skoleveg og tilbud for myke trafikanter.	SPR-BATP er omtalt på side 5 i planprogrammet, og er et tema i KU. Planprogrammet sier at kommunen satser på fortetting av boligbygging i aksene Mebonden-Tømra. Samtidig skal Selbu opprettholde levende grender i hele kommunen. Det vil ikke være mulig å oppnå at alle nye boliger har gang/sykkelaavstand til skole og andre sentrumsfunksjoner. Trafikksikkerhet og tilgjengelighet for myke trafikanter er tema i KU.
11	Som eier og forvalter av fylkesveg, mener Trøndelag fylkeskommune det er svært positivt at Selbu kommune vil vektlegge følgende kriterier ved vurdering av nye boligområder: - Gang- og sykkelavstand til lokale tilbud - Trygg skoleveg - Lite utsatt for støy og annen forurensning - Tilgang til offentlig infrastruktur	Alle disse temaene vurderes i KU for hvert innspill.
12	Fylkeskommunen mener det er positivt at kommuneplanen vil legge til rette for å holde liv	Se kommentarer til dette på punkt 3.

	i grendene. En tilrettelegging for spredt bolig vil også opprettholde mangfold i boligmarkedet. Vi ønsker likevel å være tidlig tydelig på at det også kan medføre store ulemper å utarbeide en KPA som i stor grad legger til rette for spredt boligbebyggelse. Bosetting langt fra skole og sentrum vil være i strid med SPR-BATP, ettersom dette vil innebære at det meste av ferdsel til og fra hjemmet vil skje med bil. Iht. klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. Dette er i mange spredt-områder utfordrende å legge til rette for.	Selv om kommunen ønsker å tilrettelegge for myke trafikanter i større grad, er det ikke mulig å unngå at innbyggerne vil bosette seg i grendene og i stor grad bruke bil som fremkomstmiddel.
13	I områder langt fra sentrum er det ofte begrensede tilbud for myke trafikanter. Viser til statistikk ang. antall omkomne og skadde i trafikken. Nullvisjon i Nasjonal transportplan 2018-2029. En viktig del av arbeidet med å nå nullvekstmålet er gjennom kommunal planlegging. Fylkeskommunen ber derfor Selbu kommune om å tillegge trafiksikkerhet og nullvisjonen stor vekt ved vurdering av områder som kan være aktuelle for spredt bolig. Økt bosetting i områder langt fra skole og sentrum uten trafiksikre tilbud for myke trafikanter og uten muligheter for å anlegge adkomst via eksisterende avkjørsel fra fylkesveg, bør i størst mulig grad begrenses.	Kommunens trafiksikkerhetsplan skal ligge til grunn for utarbeidelsen av ny KPA. Se kommentar til punkt 12, over.
14	Fylkeskommunen erfarer at utbyggere/beboere og/eller kommunen i etterkant av et vedtatt eller etablert boligområde, ofte søker om midler til utbygging av gang- og sykkelveg, bussholdeplasser og sikringsareal for skoleskyss og økonomisk støtte til skoleskyss. Dersom det åpnes opp for spredt boligbebyggelse innenfor enkelte LNF(R)-områder, kan det ikke påregnes at fylkeskommunen kan avsette midler til etablering av nye gang- og sykkelforbindelser eller andre trafiksikkerhetstiltak som blir spilt inn som behov ved bosetting i området.	Tas til orientering.

15	Trøndelag fylkeskommune ber om at delstrategi for veg, for perioden 2019-2030 tas inn som en del av rammeverket for planarbeidet.	Tatt inn i planprogrammet side 5
16	Vannforvaltning Alle inngrep eller aktivitet som kan påvirke vassdrag skal legge vannforskriften til grunn. Iht. vannforskriften er det utarbeidet en Regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram . Gjeldende vannforvaltningsplan går fra 2016-2021 hvor miljømålet skal være nådd innen utgangen av 2021. Gjeldende vannforvaltningsplan er under revidering og vil gjelder fra 2021-2027 . Absolutt siste frist for å nå fastsatt miljømål om god økologisk og god kjemisk tilstand er innen utgangen av 2033. Vi kan ikke se at vannforvaltningsplanen er listet opp under regionale dokumenter. Dette bør gjøres.	Vassdrag, vannmiljø og hydrologi er tema i KU som skal vurderes for alle innspill. Regional vannforvaltningsplan 2022-2027 er satt inn på side 5 i planprogrammet.
17	Det er viktig å legge vassdraget som premiss i arealplanleggingen. Fylkeskommunen mener følgende prinsipper må legges til grunn i det videre planarbeidet:	
18	- Lukking av vassdrag med årssikker vannføring er forbudt. Statlige planretningslinjer for Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018) .	Dette er tema for bestemmelser i planforslaget, ikke planprogrammet. Denne er med på side 5 i planprogrammet.
19	- Generell byggeforbudssone på et konkret antall meter, anbefalt 50-100 meter, målt fra kyst-, elve- og bekkekant.	Dette er tema for bestemmelser i planforslaget, ikke planprogrammet.
20	- Langs vassdragene skal det opprettholdes eller utvikles en naturlig vegetasjonssone på minst 10 meter bredde på hver side målt fra vassdragsbredden ved normalvannstand/-vannføring.	Dette er tema for bestemmelser i planforslaget, ikke planprogrammet.
21	Minner om nasjonale føringer som kom i mars 2019 om krav til at alle anlegg skal oppfylle forurensningsforskriftens rensekrav.	Dette er tema for bestemmelser i planforslaget, ikke planprogrammet.
22	Vi ber om at planarbeidet tar hensyn til bestandene av innlandsfisk og at det ikke planlegges tiltak som kan medføre forringelse av produksjonsmulighetene for fisk uten at det foreligger nødvendige avklaringer eller tillatelser fra Trøndelag fylkeskommune.	Vassdrag, vannmiljø og hydrologi er tema i KU som skal vurderes for alle innspill. Utredninger utover dette må tas på reguleringsplannivå.
23	Ber om lengre høringsfrist enn 6 uker ved høring av kommuneplanens arealdel pga behandling av uttalelsen i fylkesutvalget.	Tas til orientering.

24	Oppfordrer til bruk av regionalt planforum, aller helst i god tid før planforslaget blir sendt på høring.	Kommunen har planlagt å benytte seg av regionalt planforum i løpet av prosessen.
----	---	--

	Statsforvalteren i Trøndelag	Kommentar fra admin.
1	Landbruk Det er positivt at felles for alle arealformål skal være at ny utbygging ikke skal føre til tap av dyrka mark. Det er videre positivt at det legges opp til en vurdering av hvorvidt nye tiltak vil kunne føre til drifts- og miljømessige ulemper for landbruket. I tillegg til å unngå omdisponering av dyrka mark, henstiller vi også om å minimere inngrep i skogressurser. Ved forslag om omdisponering av skogsmark er det viktig å beskrive tapt karbonfangst. Vi viser til statlige planregningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning som skal legges til grunn for arbeidet. Avbøtende tiltak slik at tapt karbonopptak kan kompenseres med økt opptak på andre skogareal. Slike avbøtende tiltak skal vurderes.	KU inneholder disse temaene og skal vurderes for hvert innspill.
2	Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) skal legges til grunn. Det er generelt høyt press på arealene og det er viktig at det legges til grunn mål om en høy arealutnytting ved vurdering av behov for nye utbyggingsområder.	SPR-BATP er med i planprogrammet og i KU
3	Konsekvensutredninger Ved omdisponering av jord- og skogressurser er det generelt viktig å utrede arealomfang, jordens og skogens produksjonsevne (bonitet), dyrkbarhet, driftsmessige konsekvenser, svært godt/godt/mindre godt beite, verdifulle kulturlandskap og utvalgte kulturlandskap, konsekvenser for kulturlandskap. Driftsmessige konsekvenser, arronderingsmessige forhold før og etter tiltak, indirekte konsekvenser, press mot tilgrensende landbruksområder, vekstretning, adkomst til tilgrensende landbruksområder, eventuelle avbøtende tiltak.	KU inneholder disse temaene under egen overskrift og med samlet vurdering.
4	Endringer i LNFR-spredt områdene skal konsekvensutredes.	
5	Reindrift Kommunen skal sørge for at planer sikrer naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Det betyr at planer skal bidra til å sikre ressursgrunnlaget for samisk reindrift både i nåtid og framtid. Vi minner om at reindriftsloven og Grunnloven også pålegger myndighetene et særskilt ansvar for å sikre reindriftsarealene.	Tas til orientering.
6	Reindriftsretten er opparbeidet gjennom alders tids bruk, og er en rettighet på linje med grunneierretten. Reindriften tradisjonelle kunnskap er i stor grad muntlig, og avhengig av personlig overlevering. Derfor er det avgjørende at	Reinbeitedistriktene har fått tilsendt planprogram på høring, de vil også bli involvert via møter i videre prosess.

	forslagsstiller har befarings- og dialog med reinbeitedistriktene. Reindriftsutøverne bør derfor inviteres direkte inn som deltakere i planarbeidet gjennom egne møter.	
7	Kommunen bør på et tidlig stadium avklare viktige reindriftsområder og hvordan ulike tiltak kan påvirke reindriften. Hvis kommunen vedtar arealstrategier som sikrer reindriften sin ressursgrunnlag, vil dette arbeidet forenkles.	Viktige reindriftsområder er avmerket i gjeldende KPA med hensynssone. Denne er planlagt videreført i revidert KPA.
8	Dialogen med reindriften er også viktig med tanke på kommunens konsultasjonsplikt med samiske interesser. Hvis konsultasjoner skal kunne gjennomføres i gode former, må dialogen etableres tidlig. Denne endringen forsterker samisk reindrifts medvirkning og mulighet til å bidra i beslutninger som kommunen har myndighet over, herunder planer om arealdisponeringer.	Det vil bli gjennomført konsultasjonsmøter i tråd med lovverket.
9	Viktige reindriftsarealer bør synliggjøres mer konkret i arealstrategiene slik at disse kan ligge til grunn for det videre planarbeidet. Eksempel på arealstrategier mht. reindrift kan være: særverdiområder, flyttleier, trekkleier, oppsamlingsområder, steder for reindriftsanlegg og sammenhengende beiteområder skal sikres.	I planprogrammet er det skrevet at hensynssone i gjeldende KPA skal videreføres. Dersom de temaene som Statsforvalteren omtaler skal omtales, bør dette gjøres i en egen KU for reindrift.
10	Hensynssone reindrift foreslås videreført fra gjeldende plan. Vi mener retningslinjene bør omfatte ekstra varsomhet mht. alle nye hyttetomter som foreslås innenfor hensynssone reindrift, også reguleringsplaner.	Dette er tema for planforslag, ikke planprogram.
11	For reindriften, som stadig taper beiteareal, så er det viktig at man ser dette i sammenheng med andre eksisterende inngrep og forstyrrelser i beiteområdene. Vi går ut ifra at bakgrunnen for videre satsing innenfor hyttebygging skal skje med hensyn også til reindriftsinteressene.	Videre utbygging av fritidsboligformål skal ta hensyn til reindriftsinteressene. Samtidig har kommunen valgt ut noen satsingsområder for fritidsbebyggelse, samt at det i planprogrammet fremmes forslag til å rydde opp i eksisterende formål for fritidsbebyggelse. Dette vil forhåpentligvis bidra til å minimere inngrep i viktige områder for reindriftnæringa.
12	Planprogrammet skal inneholde hvilke forhold som skal konsekvensutredes, men også hvilke metoder som skal brukes for å skaffe kunnskap. Vi registrerer at reindrift er ett av temaene som skal vurderes spesielt i utredningsskjemaet. Vi savner imidlertid en beskrivelse i planprogrammet av hvordan utredningen mht. reindrift skal skje og hvem som skal gjøre den. Konsekvensutredningen må ta utgangspunkt i den helhetlige tradisjonelle bruken til reindriften i det aktuelle området og	Dette er omtalt på side 12 i planprogrammet. Dette vil bli avgjort iløpet av prosessen når det er klart hvilke utredninger det er behov for. Det må gjøres en vurdering om det skal gjennomføres egen KU

	de omkringliggende områdene. Konsekvensutredningen må vurdere infrastrukturen for reinbeitedistriktet som helhet, inkludert alle flyttleier. Vurderingen skal gjøres uavhengig av fylkes- og kommunegrenser. Arealbrukskartene for Gåebrien sijte og Saanti sijte er tilgjengelige i Kilden. Kartene vil sammen med distriktsplanene danne et godt grunnlag for beskrivelse av deres driftsmønster og bruk av områdene. Distriktsplanene ligger på Statsforvalteresns hjemmeside. Viser til planveileder fra landbruks- og matdepartementet.	for reindriftsinteressene. Dersom flere kommuner i regionen her i gang med KPA – kanskje dette kan gjøres interkommunalt? Kartene som ligger i NIBIO Kilden vil bli brukt i den videre prosessen. Dette gjelder de kartene som er gyldige, og ikke de kartene som er lagt-inn i databasen gjennom et pilotprosjekt. Distriktsplanene vil bli sett på ifm KU.
13	Klima og miljø Planprogrammet viser at kommunen vil gjøre utredninger og vurderinger i det videre arbeidet som er viktig i miljørammen. Vi oppfordrer kommunen til å innarbeide klima også i denne ordlyden.	Noe usikkert hvilken setning i planprogrammet det vises til her. Under konsekvensutredning på side 11-12 er teksten tatt ut av pbl §§ 4-2 og 11-14. Klima er et tema i KU.
14	Planforslaget må ta hensyn til eventuelle miljøkvaliteter, deriblant biologisk mangfold, landskap og friluftsliv, støy, støv, forurensing, klima samt klimatilpasning. Dette gjelder både i og utenfor byggeforbudszone langs sjø- og vassdrag.	Alle disse temaene er med i tabellen for KU som skal vurderes for hvert innspill
15	Planen må vurderes etter prinsippene §§ 8-12 i naturmangfoldloven, herunder samlet belastning, og at disse vurderingene holdes opp mot forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 i nml.	Dette vil bli gjort ifm planforslaget. Ikke et tema i planprogrammet.
16	Viser til nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, hvor det redegjøres for hva som skal følges opp i den kommunale planleggingen.	Dette er listet opp på side 5 i planprogrammet.
17	Vi oppfordrer kommunen til å ta en grundig gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget i forbindelse med planendringen og forankre dette i planprogrammet. Oversikt over eksisterende naturverdier, hva man har igjen av disse, hva som er gått tapt og hva som står i fare for å gå tapt om det ikke blir gjort grep.	Det er planer om å utarbeide kommunedelplan/temaplan for naturmangfold i kommunen. Denne bør i så fall igangsettes så raskt som mulig, eventuelt må det sikres i bestemmelsene til revidert KPA at denne skal ligge til grunn for vurderinger ved detaljreguleringer.
18	Vi minner om at 2021-2030 er FN's tiår for restaurering og tilbakeføring av natur. Etter det vi kjenner til mangler det systematiske kartlegginger av naturmangfold eller så foreligger det kun eldre kartlegginger i store deler av kommunen. For å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag må områder som skal legges ut til nye utbyggingsformål kartlegges for arter og naturtyper. Økologiske funksjonsområder må inngå her og tilstanden til disse.	Naturmangfold, arter og naturtyper er tema i KU, og skal vurderes for hvert innspill. Slike utredninger er også relevante ved detaljreguleringer.

	Dette bør også gjøres for eksisterende byggeområder, slik at man får mulighet til å foreta justeringer som ivaretar naturmiljøet i større grad.	
19	Miljødirektoratet kartlegger årlig områder der utbyggingspresset vurderes å være stort. Dvs. området for utbygging av vei, kraft, bolig, næring, hytter, jordbruk og skogbruk. Sentrumsområder ifm kommuneplanarbeidet er relevant i den sammenhengen.	Tas til orientering.
20	Det er registrert få naturtyper i kulturlandskapet i Selbu per i dag, og naturtypene som er registrert er primært tilknyttet vassdrag. Dette tyder på at kunnskapsgrunnlaget er svakt og at det er et stort antall uregistrerte naturtyper, sett i sammenheng med at det ikke er kartlagte naturverdier i kulturlandskapet ellers. Det er i planprogrammet vist at Selbu ønsker å prioritere aksene Mebonden/Tømra for videre utvikling. Kommunen vil gjennom en slik kartlegging få et økt kunnskapsgrunnlag allerede på kommuneplannivå. Vi oppfordrer kommunen til å melde sin interesse i en slik kartlegging og anbefaler å justere planprogrammet slik at man tar høyde for en mulig kartlegging ila. Sommeren 2022. Vi anbefaler at også strekningen fra Mebonden til Kyllø samt Vikvarvet inkluderes i kartleggingen.	Selbu kommune har meldt sin interesse, og foreslått områder for registreringer til Miljødirektoratet, og håper dette blir gjennomført ila 2022. Dette gjelder for områdene Statsforvalteren nevner, pluss de utvalgte satsingsområdene for hyttebygging (som også er omtalt av Statsforvalteren i de tre neste rubrikkene).
21	Sørungen/Storslindvatnet/Østrungen/Hersjøen Områder ved Sørungen kan ha forekomster av eldre granskog, og andre NiN-naturtyper. MiS-kartlegging i området? Dette er også aktuelt ved Hersjøen.	
22	Vekta/Børsjøen/Selbuskogen Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt for Stråsjøen. Det er lite registrerte naturverdier i Børsjøen-Selbuskogen-området.	
23	Strandbyggfjellet Strandbyggfjellet har kalkrik berggrunn. Det er derfor sannsynlig at det finnes naturtyper med kalkkrevende arter her.	
24	SPR-BATP Dette er tema vi vil legge stor vekt på i vår vurdering av planen som kommer på høring. Vi anbefaler at kommunen prioriterer fortetting i og rundt eksisterende grender, bygdesentrum og fritidsboligområder fremfor spredt utbygging og at man har som mål å unngå nye fradelinger gjennom dispensasjon. Parkering under bakken må vurderes tatt inn som krav i områder hvor det skal fortettes og der bygningskonsentrasjonen er stor.	Kommunen vil satse på fortetting i og rundt eksisterende sentrum og grender. Men planen skal også åpne for at man kan fradele boliger til spredt bebyggelse. Tema for planforslag, ikke planprogram.
25	Tilrettelegging for alternative transportformer til bil – bla. gang- og sykkel eller kollektivløsninger, parkeringskrav til sykkel og el-bil må også innarbeides i planens bestemmelser	Tema for planforslag, ikke planprogram.

		Kommunens trafiksikkerhetsplan vil ligge til grunn for KPA.
26	Som en del av det videre planarbeidet bør det også utarbeides en arealstatus og et arealregnskap for kommunen der status og behov for nye byggeområder for bolig, fritidsbolig, næringsareal, deponi og masseuttak vurderes.	Dette er allerede omtalt i planprogrammet. Alle disse temaene skal omtales i arealregnskap som skal være et beslutningsgrunnlag ved vurderinger av innspill.
27	Masseuttak og deponi er store inngrep som vi ser ofte reguleres i strid med gjeldende plan og som også bør sees i sammenheng med SPR-BATP- Her bør det føres et masseregnskap som bygger opp under behovet for tilføring/deponering av ulike typer masser og hvor, tilgjengelighet, eksisterende ressursgrunnlag sett opp mot fremtidig ressursgrunnlag, samt eventuelle fordeler/ulempes dette vil medføre på tvers av kommunegrensene. Dette bør også sees i sammenheng med store samfunnstiltak som for eksempel vegbyggingsprosjekter, opparbeidelse av planavklarte næringsarealer evt. andre utbyggingsområder etc.	Se kommentar til punkt 26, over.
28	Områder for spredt bebyggelse Det ønskes nå å sikre bygging og bosetting i grendene. Dette er det åpning for – jf. pbl. § 11-7 nr. 5 bokstav b), men bebyggelsens omfang, lokalisering og formål må være nærmere angitt i planen. Viser til ny veileder for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder fra 2020. Når det gjelder fritidsbebyggelse, ønsker Statsforvalteren allerede nå å signalisere at nye områder utover det som allerede er godkjent i kommuneplanens arealdel vil være utfordrende i et klima- og miljøperspektiv, med bakgrunn i den betydelige tomtereserven som allerede er i kommunen.	Tema for planforslag, ikke planprogram. Som omtalt i planforslaget har kommunen planer om å «rydde opp i» det store antallet enkelttomter og de uregulerte områdene i gjeldende KPA for å kunne ta inn nye områder i revidert plan.
29	Støy er en utfordring og det er gjennom kommuneplanen viktig at man kartlegger støyende virksomhet, områder utsatt for støy og støyfølsomme byggeformål, slik at man kan hensynta dette ved planlegging av støyfølsom bebyggelse. Retningslinjene for støy, T-1442/21 må legges til grunn i det videre arbeidet og bestemmelser og krav til utforming av ny bebyggelse – eventuell plassering av ny støyende virksomhet. Sumstøy må også inngå i vurderingene rundt støy.	Støy er tema i KU, og vil vurderes for hvert innspill. T-1442/21 er nevnt på side 5 i planprogrammet.
30	Hensynet til vassdrag og klimatilpasning Vår forventning i det videre planarbeidet er at vassdrag og vannforekomster blir hensyntatt og at kommunen søker	Dette er tema i KU og vil bli vurdert for hvert innspill. § 1–8 Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag

	aktivt etter tiltak som forbedrer det økologiske grunnlaget i og langs vassdragene/vannforekomstene. Vi minner om byggeforbudet langs vassdrag – jf. plan- og bygningsloven § 1-8, og at hensynene som ligger bak dette byggeforbudet må ivaretas i det videre planarbeidet.	<i>I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.</i> <i>Andre tiltak etter § 1-6 første ledd enn fasadeendringer kan ikke settes i verk nærmere sjøen enn 100 meter fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved alminnelig høyvann. Dette er likevel ikke til hinder for fradeling ved innløsning av bebygd festetomt etter tomtefestelova.</i> <i>Forbudet etter andre ledd gjelder så langt ikke annen byggegrense er fastsatt i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan, jf. §§ 11-9 nr. 5 og 12-7 nr. 2.</i> <i>Forbudet etter andre ledd gjelder ikke der kommunen i kommuneplanens arealdel har tillatt oppføring av nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag som skal tjene til landbruk, reindrift, fiske, akvakultur eller ferdsel til sjøs, jf. § 11-11 nr. 4.</i> <i>For områder langs vassdrag som har betydning for natur-, kulturmiljø- og friluftsinnteresser skal kommunen i kommuneplanens arealdel etter § 11-11 nr. 5 fastsette grense på inntil 100 meter der bestemte angitte tiltak mv. ikke skal være tillatt.</i> Dette er tema for planforslag, ikke planprogrammet.
31	Helse og omsorg og Barn og unge I tillegg til de fire prioriterte temaene i arealstrategien i planprogrammet, vil vi anbefale at det også legges stor vekt på hvordan kommunen ved arealdisponeringen kan legge til rette for bærekraftig tjenesteyting og en arealbruk som fremmer folkehelse og barn- og unges oppvekstvilkår. Kommunen må selv vurdere hvilke områder/tema som skal prioriteres, men arealplanleggingen har en kraft i seg som i stor grad kan brukes til å påvirke samfunnsutvikling og innbyggernes livsbetingelser.	Sektor for oppvekst og helse skal involveres i planprosessen – og si noe om behov de neste 10-15 årene. Kommunen skal også se på sine eiendommer og vurdere formålene disse har i gjeldende KPA – og om disse skal foreslås endret.
32	Universell utforming og tilgjengelighet Viser til Håndbok i aldersvennlige lokalsamfunn fra KS, og til veileder om universell utforming i planleggingen. Status for universell utforming bør være tilgjengelig i arbeidet med kommuneplanen.	Tas til orientering. Dette er tema for planforslag, ikke planprogrammet.
33	Boligsosialt arbeid Kommunen skal legge til rette for at befolkningens behov for boliger kan dekkes og er derfor den viktigste aktøren i det boligsosiale arbeidet. Kunnskapsgrunnlaget må være en oversikt over hvilke boliger det er behov for, slik at det kan	Dette vil komme fram at arealregnskap for bolig. Dette er omtalt i planprogrammet.

	bygges rett type boliger på rett sted og med gode nærmiljøkaliteter. Dette ansvaret er tydeliggjort i forslaget til ny boligsosial lov og den nye strategien for det boligsosiale arbeidet Alle trenger et trygt hjem. Kommunen oppfordres særlig til å vurdere hvordan utsatte grupper på boligmarkedet kan få sitt boligbehov dekket. En inngående oversikt over boligbehovet er et nødvendig grunnlag for arbeidet med arealdelen. Planprogrammet utdyper ikke temaet, men boligbehovet er et viktig kunnskapsgrunnlag for arbeidet med arealdelen.	
34	Folkehelse Arealplanleggingen er det viktigste verktøyet i kommunens folkehelsearbeid. Muligheter for hverdagsaktivitet og sosial kontakt med andre er noe som bør prioriteres, og arenaer for kultur og idrett, samt andre sosiale møteplasser er viktige i stedsutviklingen.	Folkehelsegruppa er involvert i prosessen og har gitt egen uttalelse til planprogrammet.
35	Spredte boliger og fritidsboliger Kommunen har etter helse- og omsorgstjenesteloven plikt til å yte nødvendige tjenester til alle som oppholder seg i kommunen. Dette kan gi grunn til å unngå spredt bygging av fritidsboliger og i stedet samle disse i felt, og med minst mulig avstand til base for tjenesteyting. Ved spredt boligbygging bør følgende vurderes: trafiksikre ferdselsårer for myke trafikanter, avstand til skole og barnehage, tilgang til sosiale møteplasser og idrettsanlegg, solforhold og om det er enkel adkomst til friluftsmuligheter.	Dette er tatt inn som temaer i skjema for KU, og vurderes ifm. innspill om boligformål
36	Samfunnssikkerhet På overordnet plannivå har planmyndigheten god mulighet til å se farer og behov for sikringstiltak i et helhetlig perspektiv. Kommunen skal i kommuneplanens arealdel gi et godt oversiktsbilde over hva som er de samfunnssikkerhetsmessige utfordringene knyttet til arealene i kommunen. Krav om ROS-analyse gjelder alle planer for utbygning iht. plan- og bygningsloven § 4-3. I kommuneplanens arealdel skal derfor ROS-analyse gjennomføres. I ROS-analysen skal risiko og sårbarhet vurderes med sannsynlighet og konsekvens. Det skal videre gjøres en vurdering av både eksisterende risiko knyttet til arealene i seg selv, og hvordan en utbygging kan påvirke risikobildet. ROS-analysen benyttes til å vurdere om aktuelle områder er egnet til utbygging, eller om andre områder må vurderes.	Dette sikres gjennom ROS-analyse som skal gjennomføres for innspillene.
37	Det vil være relevant å bruke kommunenes helhetlige ROS-analyse som del av grunnlagsmaterialet i arbeidet med samfunnssikkerhet i kommuneplanens arealdel.	Dette er notert på side 5 i planprogrammet.
38	Det er viktig at kommunen vurderer hvordan endringer i klimaet vil påvirke sårbarheten i kommunen.	

	Kommuneplanens arealdel skal brukes aktivt til for å oppnå en samlet arealdisponering som ivaretar hensynet til et klima i endring. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning sier at det i planprogrammet skal gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer behov for oppheving eller revisjon av gjeldene reguleringsplaner.	Se helhetlig ROS-analyse for kommunen.
39	Viser til DSBs veileder Samfunnsikkerhet i kommunens arealplanlegging (2017), se også vedlegg 5 med sjekklister KMDs Rundskriv H-5/18 Samfunnsikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling – hensynet til samfunnsikkerhet skal være førende for arbeidet med kommuneplanens arealdel og viser hvordan hensynet til samfunnsikkerhet kan ivaretas i slike planer.	Denne skal legges til grunn for utarbeidelse av ROS-analysen.
40	Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å benytte seg av regionalt planforum som arena for dialog med sektorinteressene.	

	Statnett	Kommentar fra admin.
	Statnett eier og drifter 420kV transmisjonsnettledningen Nea – Klæbu som går gjennom Selbu kommune. Vedlagt er et oversiktskart over ledningen. Vi gjør oppmerksom på at det innenfor planområdet må tas nødvendige hensyn til drift og utvikling av anleggene.	Vedlagt oversiktskart vil hensyntas videre i planprosessen, og i plankart for revidert KPA.
	Kommuneplanen berører den eksisterende 420kV-ledningen Nea – Klæbu. Ledningen er bygget og drives i medhold av særskilt anleggskonsesjon gitt av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), jf. energiloven § 3-1 første ledd. Anlegg bygget i medhold av anleggskonsesjon er i all hovedsak unntatt fra plan- og bygningslovens bestemmelser, og for slike anlegg kan det derfor ikke vedtas planbestemmelser eller vilkår som del av reguleringsplan for andre tema. Transmisjonsnettledninger skal derfor ikke inntegnes som et planformål i kommuneplan.	Tas til orientering. Dette vil bli fulgt opp i planforslaget for ny KPA.
	Det må ikke iverksettes tiltak som medfører forringelse av adkomst til Statnetts anlegg. Det må heller ikke gjøres inngripen i terrenget som medfører endring av overdekningen over jordkabler, skade på mastejording eller oppfylling	Tas til orientering.

	av terrenget som medfører redusert høyde opp til luftledningsanlegg.	
--	--	--

	Folkehelsegruppa i Selbu	Kommentar fra admin.
1	Planprogrammet for kommuneplanens arealdel i Selbu ivaretar mange aspekter av folkehelsen, ved at det følger opp mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel for Selbu, som har folkehelse som et gjennomgående tema, og der oversikt over folkehelsen og påvirkningsfaktorer ble lagt til grunn. På denne måten går folkehelse som en rød tråd gjennom planprosessene, som bidrar i riktig retning for folkehelsen.	
2	Dette kan komme bedre fram i planprogrammet ved å synliggjøre helseaspektet i større grad. I innledningen kan helse inkluderes: «Kommunal planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske, helsemessige og kulturelle utviklingen»	Dette er tatt inn på side 3 i planprogrammet
3	Føringer fra nasjonale retningslinjer og lover: Her kan også Folkehelseloven nevnes.	Notert på side 5 i planprogrammet
4	Konsekvensutredning -Det skal gis en beskrivelse av virkninger for miljø og samfunn (inkl. folkehelsen) av hvert av de nye utbyggingsområdene planen omfatter. Utredningene må få fram: • Viktige miljø- og samfunnsverdier (inkl. helsemessige verdier) i de foreslåtte utbyggingsområdene • Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene og generelt (forurensning, klimagassutslipp, folkehelse og så videre)	Folkehelse kommer tydelig fram av skjema konsekvensutredning. Teksten under konsekvensutredning er hentet ut fra plan- og bygningslvoen. Tema folkehelse vil være en viktig del av planen, dette kommer også fram av KU-skjema.